

Familie

Hollandse nieuwe

Nieuwkomers krijgen drie jaar de tijd om Nederlands te leren en in te burgeren. Een gemeente bemoeit zich zo min mogelijk met dit proces. Journalist Nancy Ubert, die ook theater maakt, is intensief betrokken bij Fada Theatre. Deze groep Syrische vluchtelingen die elkaar in de noodopvang van Alphen aan den Rijn leerden kennen, speelt voorstellingen in het hele land. Ondertussen moeten de nieuwkomers los van elkaar een zelfstandig bestaan opbouwen. Vandaag: op zoek naar handleiding.

Esseline van de Sande ontmoet musicus Amer Shanati. Zijn verhaal staat ook te lezen in 'Ontmoetingen met Syriërs'.

FOTO RUUD KOPPENOL

Graag een handleiding

Regisseur Ahmad en ik bekvechten via de telefoon. We hebben het over fatsoen. Volgens hem zijn de meeste Nederlanders ongemanierd. „Jij ook, mam. Ik hou veel van je, maar jij ook.” Ik blaf terug dat hij niet zo moeilijk moet doen. Zonde van de tijd. Ondertussen snak ik naar een handleiding: „Zo ga je met deze nieuwkomers om”. Voor de duidelijkheid: ik wil Ahmad (die besloot mijn zoon te worden) niet kwijt. Maar soms wanhoop ik. „Alles kost ook zoveel tijd bij hem”, klaag ik bij Esseline van de Sande die als geen ander de Arabische context kent. „Als ik hem iets wil geven, volgt meteen een ritueel. Eerst beweert hij dat hij het niet wil, vervolgens dat hij het niet nodig heeft en tenslotte roept hij met al zijn gevoel voor dramatiek dat hij een man is en geen kleine jongen en dat hij voor zichzelf moet kunnen zorgen. Uiteindelijk pakt hij het toch aan.” Esseline herkent het verhaal meteen. Ze heeft zes jaar in Damascus gewoond en gewerkt en is medeoprichter van Het Grote Midden Oosten Platform. Sinds de oorlog is zij betrokken bij diverse humanitaire projecten bij de opvang van Syrische vluchtelingen in Jordanië. Recentelijk kreeg zij de Joan Ferrer Penning voor „haar onvermoeibare inzet als bruggenbouwer tussen de westerse samenleving en die in het Midden-Oosten, in het bijzonder voor Syrische vluchtelingen”. „Het is zijn manier om zijn respect en affiniteit te tonen”, legt ze uit. „En zijn eergevoel.”

Boek

Afgelopen donderdag werd het boek gepresenteerd dat zij heeft samengesteld: 'Ontmoetingen met Syriërs'. Dat gaat niet over de vluchtverhalen, maar over de integratie van Syriërs in onze samenleving. Precies wat mij nu flink bezighoudt. Af en toe heb ik het

'Ontmoetingen met Syriërs'

Volgens de Rotterdamse burgermeester Aboutaleb verloopt integratie sneller als die van twee kanten komt: „Als we nieuwsgieriger zijn naar elkaar, hebben we geen integratiebeleid nodig.”

Met andere woorden: Jansen, Van Dijk en Van der Plas moeten zich wat meer verdiepen in de culturele achtergrond van Akkad, Herafi en Basheer. Het boek 'Ontmoetingen met Syriërs' helpt je de Syriërs in ons land beter te begrijpen. Je leest over hun geschiedenis, hun

gewoonten en gebruiken, hun opvoeding en onderwijs, hun culinaire tradities, hun feesten en muziek en de verscheidenheid aan religies en bevolkingsgroepen. Ook zijn er interviews met Syriërs die in Nederland een nieuw bestaan hebben opgebouwd of nog aan hun toekomst werken. Esseline van de Sande heeft de bundel, met onder anderen bijdragen van Carl Stellweg en Hassnae Bouazza, samengesteld. Het boek is vanaf nu verkrijgbaar. www.ontmoetingenmetsyriërs.nl

'Zo ga je met deze nieuwkomers om'

gevoel dat ik evenwichtskunst bedrijf. Aan de ene kant respecteer ik de levenshouding van Ahmad en zijn vrienden, aan de andere kant merk ik dat hun visie en gedrag voor problemen zorgt. Ze komen te laat op een afspraak of verschijnen helemaal niet. Of ze beloven iets en komen dat vervolgens niet na.

Hiërarchische verhoudingen

Ook heb ik moeite met hun gevoel voor hiërarchische verhoudingen. Zo was Ahmad gepikeerd dat ik Karam had gevraagd een actuele lijst te maken van alle mensen die nu bij Fada Theatre zijn betrokken. Als speler of als vrijwilliger. „Karam lachte mij uit, mam, dat ik niet wist dat jij die lijst wilde hebben. Je moet dat soort dingen eerst tegen mij zeggen.”

Esseline schrijft hierover in het

boek: „In Nederland streven we naar gelijkheid. Ook al ben je directeur of minister, je sluit gewoon achterin de rij aan bij de bakker, of je fietst over straat, net als iedereen. Syriërs daarentegen zijn zich heel bewust van hun plaats in de hiërarchie. Er zijn verschillende zaken die je status bepalen, vooral je naam is belangrijk. Uit je achternaam blijkt uit welke familie je komt en je voornaam geeft vaak je religie of etniciteit aan. Heb je een Koerdische of Palestijnse familienaam, dan heb je in Syrië minder status. Je afkomst is belangrijker dan je beroep. De receptioniste die tegelijk de nacht is van de directeur, wordt gezien als een belangrijke vrouw. Tegelijk geldt dat je je nooit beter mag voordoen dan een ander. Wanneer je een straatveger voorbijloopt is het een goed gebruik om te zeggen: 'Jislamoë ideeek' (letterlijk: 'Moge je handen nooit onheil overkomen') waarmee je hem bedankt voor zijn goede diensten.”

Het boek en het gesprek met Esseline geven me energie en inspiratie om weer verder te gaan met Fada.

Somber

's Avonds lees ik verder in het boek 'Ontmoetingen met Syriërs'. De bijdrage van journalist en auteur Carl Stellweg stemt me somber. Als Ahmad na een voorstelling van zijn publiek de vraag krijgt wat zijn grootste wens is, antwoordt hij steevast: „Vrede in mijn vaderland.” Carl, geboren in Beiroet opgegroeid in Libanon, Egypte en Syrië: „Misschien is het belangrijker eerst de vraag te stellen of Syrië in zijn huidige vorm het nog wel waard is te worden gered. En of Syrië ooit werkelijk heeft bestaan.” In gedachten hoor ik Ahmad vol trots over zijn geboorteland praten. Dat doet hij vaak. Ik besluit dat ik over Carls visie met Ahmad voorlopig maar niet in discussie ga.